

Tia sinte iyi Pɔlu í kɔa inɛi Kɔrenti ɲa

Í ce ɲa fɔɔ

¹ Amui Pɔlu, amu iyi Ilaaɔ́ í kpe si idɔɔbie ò je woo bei Jesu Kirisi. Amu do Sɔsiteni kpaasi nwau ² à waa ce ɲe fɔɔ, inɛ inɛi igbei Ilaaɔ́ ɲa iyi ò wa ilui Kɔrenti ɲa. À waa ce ɲe fɔɔ, inɛ iyi Ilaaɔ́ í kpe ò je tɛɛ ɲa, inɛ iyi í cica í jile i maa ne anu akã do Jesu Kirisi ɲa. À ce inɛ fei fɔɔ hee do inɛ ɲa iyi à wa ile baa yooma fei, inɛ ɲa iyi à waa tɔɔ do irii Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi, nɲu iyi í je Lafɛɛi awa fei. ³ Ilaaɔ́ baa nwa do Lafɛɛ Jesu Kirisi a mu nɲe didɔ́ do laakai ku sũ.

Pɔlu wa saabu Ilaaɔ́ na inɛi Kɔrenti ɲa

⁴ Waati kãma fei ò ya n maa n saabu Ilaaɔ́i na iri nɲe si na iyi í jò í mu nɲe didɔ́ɛ na anu akã nɲe iyi ò ce do Jesu Kirisi ɲa. ⁵ Ntɔ ntɔ, anu akã nɲe iyi ò ce do Jesu Kirisi ɲa nɲui í jò ò ba amua baa yooma fei ò jeò ilu amani ɲa si idei Ilaaɔ́ ku fɔ do ku mà. ⁶ Idei Kirisi iyi à waazo nɲeu nɲui ò leekí si dim dim ɲa hee ⁷ amuai Hundei Ilaaɔ́ baa akã kù gaizia ɲe, inɛ iyi ò waa degbe waati iyi Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi á faata wa. ⁸ Jesu Kirisii á jò i ya maa leekí dim dim ɲa hee kɔɔ ku ba i je hai ne taale ɲa si ajɔ iyi á nyi wa má. ⁹ Ilaaɔ́ ilu naanei, nɲu iyi í kpe ɲe i ce anu akã ɲa do Amaɛ Jesu Kirisi Lafɛɛ nwa.

Nje ku fɛɛfɛ si igbei Jesu

¹⁰ Inɛ kpaasim ɲa, n̄ wa n tɔɔ ɲɛ do irii Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi, i ce kookaai i ya maa gbɔsi ɲɛ ɲa ku ba ɲɛ ku fɛɛfɛ ku maà ya wa si anini ɲɛ. I jò í nɛ anu akã dee dee ɲa, nɔ lasabu ɲɛ mɔ ku jɛ akã, do mii iyi í waa lele ɲa. ¹¹ Inɛ inɛm ɲa, n̄ wa n fɔ bɛɛbɛi si na iyi í jò inɛi nyaanzei Kolosee ɲa à sãm à ni ija í ya wa si anini ɲɛ. ¹² Mii iyi í jò n̄ wa n fɔ bɛɛbɛ wee. N̄ gbɔ à ni inɛ gɔ í ni ti Pɔlui ɲɲu í jɛ, inɛ ihɛ mɔ í ni ti Apoloi ɲɲu í jɛ, nɔ inɛ ihɔ mɔ í ni ti Sefaaí * ɲɲu í jɛ, nɔ inɛ mmu gɔ mɔ í ni ti Kirisii ɲɲu í jɛ. ¹³ Ì waa tamaa bɛi aa kpɛ Kirisi ikɔ bututu ɲai? Amu Pɔlu, amu sisi n̄ ku si j̄i na irii dulum du ɲɛ. Kù nɔ kù jɛ do irim nii à dasi ɲɛ inyi.

¹⁴ N̄ wa n saabu Ilaaɔ do iyi n kù dasi inɛ gɔ ɲɛ inyi, bii kù jɛ Kirisipu do Gayusi. ¹⁵ Bɛɛbɛ mɔi inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku ni à dasi ɲɛ inyi do irim. ¹⁶ Amma ntɔi, n̄ dasi inɛi kpasɛi Setefani ɲa mɔ inyi. To, aɲa baasi n kù mà mà n̄ dasi inɛ gɔ inyi má. ¹⁷ N kù dasi inɛ nkɔ inyi si na iyi í jò kù jɛ na ɲɲui Kirisi í bɛm wa. Í bɛm wai n na n sisi laabaau jiidau. Laabaau jiidau, kù jɛ do gele didɔi n̄ wa n sisiɛ, ku ba ikui Kirisi si antai j̄i ku gaauu ku maà ce nfe.

Bisii amanɛ ɲa do ti Ilaaɔ iyi à waa cɔ bɛi idei sũmu

¹⁸ Ntɔ ntɔ, idei ikui Kirisi si antai j̄i ku gaau í yei bɛi ide hai nɛ yaase bi inɛ ɲa iyi à wa si kpãai nfe ku ce. Amma bi awa iyi à wa si kpãai faabau, gbugbãi Ilaaɔi. ¹⁹ Mii iyi kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ wee. Í ni, Ilaaɔ í ni,
An nya laakaii ilu laakai ɲa,
Nɔ n kpa bisii ilu bisii ɲa.

* **1:12** Sefaa ɲɲui à ya kpe Píɛ má.

²⁰ To, iwoi ilu bisii í wa mɔm. Iwoi woo kɔ inɛ ɲa si wooda í wa. Iwoi inɛ iyi inɛ ɲa à waa kpe woo mài andunyau í wa. Ilaaḏ í nyisi iyi bisii andunyau í yei bei idei sūmu.

²¹ Ntɔ ntɔ, inɛi andunya ɲa a kù yɔkɔ a kù mà Ilaaḏ do bisii aɲa taka ɲa. Ilaaḏ takaei í coo bɛɛbɛ. Amma si bisie mii iyi í sɔaa wee. Inɛ ɲa iyi à dasie naane à ba faaba na idei waaɔo iyi inɛ gɔ ɲa à waa cɔ bei idei sūmu. ²² Zuifu ɲa maamaakei à ya maa bee, nɔ Gɛrɛki ɲa mɔ bisii à ya maa de. ²³ Amma awa, waaɔoi Kirisi iyi à kpakpa si antai jii ku gaauui à waa ce. Ideu bei í je bei kuta bi ku koose bi Zuifu ɲa nɔ í je ma bei idei sūmu bi dimi mmu ɲa. ²⁴ Amma bi inɛ ɲa iyi Ilaaḏ í kpe, baa bii à je Zuifu walakɔ dimi mmu ɲa, Kirisii í je gbugbāi Ilaaḏ do bisie. ²⁵ Kirisii í je gbugbāi Ilaaḏ do bisie bi tu ɲa domi idei Ilaaḏ iyi inɛ gɔ ɲa à waa cɔ bei idei sūmuu í re bisii amane ɲa, nɔ icei Ilaaḏ iyi inɛ gɔ ɲa à waa ni kù nɛ gbugbāu í re gbugbāi amane ɲa.

²⁶ Inɛ kpaasim ɲa, inɛ iyi Ilaaḏ í kpe, i cɔ bei ì ye ɲa. Kù je inɛ nkpɔ nɲei í je ilu bisii si kuyei amane ɲa walakɔ ilu gbugbā walakɔ ilu bɛɛɛ. ²⁷ Amma Ilaaḏ í cica mii ɲa iyi inɛi andunya ɲa à waa cɔ bei hai nɛ yaase ɲa í dasiò ilu bisii ɲa anyɔ, nɔ í cica mɔngɔi andunya ɲa í dasiò ilu gbugbā ɲa anyɔ. ²⁸ Nɔ Ilaaḏ í cica taaka ɲa do inɛ ɲa iyi à ya maa donda, iyi a kù je ngɔgɔ si andunya í kayeò inɛ ɲa iyi à waa cɔ ara ɲa bei inɛ nla ɲa. ²⁹ Í ce bɛɛbei ku ba inɛ kāma ku maà yɔkɔ ku tɔɔ fufu si wajuɛ. ³⁰ Ilaaḏi í jò ì nɛ anu akā do Jesu Kirisi ɲa. Nɔ Kirisii í je bisii Ilaaḏ bi tu wa na saabui anu akā nwau iyi à ce do nɲu. Kirisii í nya wa hai si dulum du wa. Do saabuei à jèò dee

dee nɔ à jèò inei Ilaaḗ ɲa. ³¹ Na nɲu, “ine iyi wa tɔɔ fufu ku tɔɔ na irii Lafɛɛ.” Bɛɛbei kukɔi ideyi Ilaaḗ í ni.

Waaɔo iyi Pɔlu í ce Kɔrenti wo

2

¹ Inɛ kpaasim ɲa, waati iyi n naa bi tu ɲe n kù sisi ideyi Ilaaḗ do bisi nla gɔ walakɔ do gele didḗ gɔ. ² N kù nɔ n kù dasi idɔ n sisi ide mmu gɔ si anini nɲe bii kù je ideyi Jesu Kirisi iyi à kpaɲa si j̄i ku gaau. ³ Nɔ waati iyi n wa bi tu ɲeu, do gbugbã hai nei do njo do kuyaya nla nla. ⁴ Si idem do si waazom n kù dede n lele ɲe do bisii amanɛ ɲa, amma gbugbãi Hundeyi Ilaaḗi n jò í kãmia ɲe. ⁵ N̄ ce bɛɛbei ku ba naanɛ ku dasi nɲe ku maà leekɪ si bisii inɛ ɲa, bii kù je si gbugbãi Ilaaḗ.

Ideyi bisii Ilaaḗ

⁶ Do nɲu fei, ideyi bisi gɔi à waa sisia inɛ ɲa iyi à j̄i si naanɛ ku dasi ɲa. Amma kù je bisii andunyau ihɛ walakɔ bisii inɛ nla ɲau aɲa iyi à waa bɔ nfe ku ce. ⁷ Aawo, bisii asiii Ilaaḗ iyi í singaa amanɛ ɲai à waa waaɔo. Bisii Ilaaḗ í ce sɔɔluei hai waati iyi kù taka andunya ku ba ka kpɛ amboeɛ do nɲu takae ajo. ⁸ Baa inɛ akãi ilu irii andunya ɲau ihɛ kù mà yaaseɛ, domi bii í je à màai wo a kaa kpaɲa Lafɛɛ si j̄i ku gaau, nɲu iyi í ne amboe fei. ⁹ Amma kukɔi ideyi Ilaaḗ í ni,

Iyi iju kù ye ajo kãma,

Nɔ it̄i kãma mɔ kù gbɔɔ,

Iyi kù nɔ kù lɔsi idɔi amanɛ,

Nɲui Ilaaḗ í cea inɛ ɲa iyi à buu sɔɔlue.

¹⁰ Nɲu bei Ilaaḗ í jò Hundeyi í nyisi wa. Hundeyi í yɔkɔ í nyisi wai si na iyi í jò í ya wuse fei ndeɛ nɔ ku

mà hee do lasabui Ilaaã takæ iyi wa manji fei. ¹¹ Mà yooi í mà lasabui amanε bii kù jε hundei nηu takæ iyi í wa siε. Bεεβε mɔi inε gɔ kù mà lasabui Ilaaã bii kù jε Hundεε. ¹² Awa, kù jε lasabui andunyai à ba, amma Hundei Ilaaã ò ba, ku ba ka mà mii iyi Ilaaã í mu nwa si didõε. ¹³ Nɔ a kù waa tuse asiiu do ide iyi wa naa hai si lasabui amanε, bii kù jε hai bi Hundei Ilaaã. À ya tusea inε ηa mii ndii Hundei do ide iyi wa naa hai bi Hundeu*.

¹⁴ Inε ηa iyi a kù nε Hundei Ilaaã a kaa gba idei Hundei Ilaaã domi bei idei sũmui í yε bi tu ηa. A kaa yɔkɔ a gbɔ yaaseε domi do gbugbãi Hundei Ilaaã nηu akã ò ya wũa idei Hundeu. ¹⁵ Inε iyi í nε Hundei Ilaaã á yɔkɔ ku kiiti si mii fei, amma inε gɔ kù wεε iyi á yɔkɔ ku kiiti lafẽε. ¹⁶ Kukɔi idei Ilaaã wa fɔ í ni, yooi í mà lasabui Aã Lafẽε hee ku muaa bisi. Kù wεε. Amma awa à nε lasabu dimi akã do Kirisi.

3

Amaacei Ilaaã ηa

¹ Inε kpaasim ηa, n kù yɔkɔ n kù ba ηε ide ku fɔ bei ò ya n fɔ do inε ηa iyi à nε Hundei Ilaaã. Amma ò ba ηε ide ku fɔi bei inε ηa iyi à waa too si idɔɔbii ara, inε ηa iyi à yε bei ama kpɔtɔɔ ηa si kpãai Kirisi. ² Cio iyi ò kɔ ηε si í yei bei amɔi ò na ηε, kù jε ije kili, domi í kù to inε ηa iyi aa jε ije kili ηa. I kù to baa nsei ηa ³ si na iyi í jò ò waa too idɔɔbii ara titã ηa. Ntɔ ntɔ, igu do kakɔó í wa si anini nηε, nɔ iyi bε wa nyisi iyi ò waa too idɔɔbii ara nηei. Isεεnε nηε ηa mɔ í yei bei ti inei andunya ηa. ⁴ Bii inε gɔ nηε wa ni ti Pɔlui nηu

* **2:13** tia nwo gɔ ηa à ya ni “mii ndii Hundε, inε ηa iyi à nε Hundeu ò ya tusea.”

í jẹ, nò inẹ gọ mọ wa ni ti Apoloi nṣu í jẹ, inẹ mọ i kù tia inẹi andunya ṣa iyí à gbẹ ṣa.

⁵ Yooi í jẹ Apolo. Mọ yooi í jẹ Pọlu. Awa taka nwa mọ amaacei Ilaaṣ ṣai. Awa fei, ice iyí Lafẹe í dasi wai à waa ce, ku ba i dasi naane ṣa do saabui ice nwa. ⁶ Inẹ ì yei bei ikoi Ilaaṣ ṣa tengi bii à gbẹ idee. Amu ñ yei bei inẹ iyí wa gbẹ, Apolo mọ bei inẹ iyí wa fāsi inyi, amma Ilaaṣi í jò wa la. ⁷ Na nṣu, inẹ iyí wa gbẹ do inẹ iyí wa fāsi inyi a kù jẹ ngọgọ, bii kù jẹ Ilaaṣ iyí í jò wa la. ⁸ Woo gbẹ do woo mua inyi aṣa fei akāi, nọ aṣa fei aa ba riba ṣai si bei ice nṣa í to. ⁹ Ntọ ntọ awa à waa ce icei do Ilaaṣ aṣa, nọ inẹ ì yẹ ṣai bei ikoi Ilaaṣ.

Inẹi ì yẹ má ṣai bei ile iyí Ilaaṣ wa ma. ¹⁰ Amu mọ, na saabui didṣ iyí Ilaaṣ í ceem, amui ñ nyọ icui ileu bei woo ma iyí í nẹ laakai. Nsei inẹ mmu gọi wa ma si antae. Amma inẹ fei ku ce laakai si yaase bei wa ma si. ¹¹ Iyi í jẹ idei icui ileu, à nyọ tã nọ inẹ gọ kaa yókọe ku nyọ mmue gọ má. Jesu Kirisii í nọ í jẹ icui ileu. ¹² Nọ inẹ ṣa iyí à waa ma si antaeu, ti inẹ gọ ṣa í yei bei à waa ma do wura walakọ do isọ jiida walakọ do dimii kuta ku daana gọ ṣa *. Ti inẹ gọ ṣa mọ í yei bei à waa ma do jli walakọ do taka walakọ do fofọ. ¹³ Amma si aṣi kiitiu Ilaaṣ á jò icei inẹ fei ku fita gbugbāa. Aṣa nṣu bei á dasi icei inẹ fei si ina nọ inauí á nyisi bei icei inẹ fei í yẹ. ¹⁴ Inẹ iyí kumae kù jo á ba riba. ¹⁵ Amma inẹ iyí icee í jo nṣui á yẹ muse. Nṣu takae á ba faaba, amma á yẹ bei inẹ iyí í cā ina í fitaò.

---

* **3:12** dimii kuta ku daana gọ ṣa dimii kuta ṣa iyí à waa fāau ihẹ à ya taai fia nkọ nkọ. Nṣui à ya ceò leleawọ do saba gọ ṣa.

16 I kù mà ña iyi ññei ì jẹ bi ku wai Ilaaḽ? I kù mà ña iyi Hundee í wa si ññei? 17 Na ññu, bii ine gò í beje bi ku wai Ilaaḽ, Ilaaḽ mṵ á beje lafḗe. Á ce beeb̄ei si na iyi í jḽ bi ku wae í má, ññei ì nṵ ì jẹ bi ku wau.

18 Ine gò ku maà lele arae. Ine gò ññe iyi í tamaa ññu í ne bisi si andunyau ihḗ ku jḽ ku jẹ nnyei ku ba ku yṵkṵ ku jẹ ilu bisi ntṵ ntṵ. 19 Í s̄ia ku ce beeb̄ei domi bisii andunya í yei bei idei s̄umu si kuyei Ilaaḽ. Kukṵi idei Ilaaḽ takae í ni, Ilaaḽ í ya mu ilu bisi ñai do idei bisi laalṵi aña taka ñña. 20 Kukṵi idei Ilaaḽ í ni má, Aḽ Lafḗe í mà iyi lasabui ilu bisi ña ngbei. 21 Mii fei tu ñei. Na ññu, ine gò ku maà tṵṵ fufu na aman̄e. 22 Hai Pṵlu do Apolo do Piḗe do andunya do kuwḗe do iku do iyi í wḗe nnyi do iyi wa naa ala, fei ndeḗ tu ñei. 23 Ine mṵ ti Kirisii, Kirisi mṵ í jẹ ti Ilaaḽ.

4

Woo bei Kirisi ña

1 Í s̄ia i doo wa bei woo ce icei Kirisi ña iyi Ilaaḽ í so idei asiie í daa si awṵ. 2 Ine ña iyi à nṵ à da ñña mii ñau si awṵ í s̄ia a jẹ ilu naane ña. 3 Si kuyem kù j̄em taale bii ì waa kiitiim ña, walakṵ bii à waa kiitiim si wajui aman̄e ña. Baa amu takam, n ci ya kiiti aram. 4 Do ntṵ, id̄m kù waa ye taalem, amma kù jẹ iyi bei wa nyisi iyi ñ j̄e dee dee do ntṵ. Lafḗei á kiitiim. 5 Na ññu, i maà kiiti ine k̄ama hai waati iyi Ilaaḽ í j̄ileu kù to. I degbe ajṵ iyi Lafḗe á nyi wa. Mii iyi wa manji si ilu kuku fei ññui á jḽ ku fita bantum̄a, nṵ ku jḽ a mà lasabui id̄i aman̄e ña. Waati beeb̄ei, ine fei á gbṵ saabu iyi í j̄e t̄e hai bi Ilaaḽ.

6 Ine kp̄aasim ña, ñ so idei amu do Apolou ihḗi ku ba n na ññe ikṵ. Ñ bi yaase nwa ku nyisi ññe bei aa ce

i leekĩ si kukɔi ideĩ Ilaaḏ ɲa. Ine kãma nɲe ku maḏ tɔḏò ine akã fufu nɔ ku jò ine ihḏ. ⁷ Ì tamaa ì tia ine gɔ ɲai? Mii ì ne ɲa iyi Ilaaḏ kù mu nɲe. Mà ì kù mà ɲa iyi nɲui í mu nɲe fei ndeε. To, na mii í ce ì waa tɔḏ fufu ɲa bei ine ɲa iyi à ba do ara ɲa.

⁸ Ì waa ce bei ine ɲa iyi à ne mii iyi à bi fei tã ɲa, bei ine ɲa iyi à je ilu amani tã. Ì waa ce má bei ine ɲa iyi à je bomma nɔ awa a kù wa si. Á sĩa bii ì je bomma do ntɔ ɲa awae ɲa fei ka buba si bommau ajɔ. ⁹ Amma si kuyem, Ilaaḏ í jile awa woo be ɲauĩ bei ineĩ anyi ɲa. À je bei ine ɲa iyi à ye taale nɲa ku ba a kpa ɲa *. Í jò à je dḥanyi ɲa si wajui ine baa yooma fei, hai amaleka ɲa hee do amanε ɲa fei. ¹⁰ Awa à waa cɔ wa bei sũmu ɲa na irii Kirisi, amma inε ì waa cɔ ara nɲe ilu bisi ɲa na anu akã nɲe do Kirisi. Awa a kù ne gbugbã, amma inε ì waa cɔ ara nɲe bei ilu gbugbã ɲa. Inε ì je ilu beεε ɲa amma awa à je hai ne beεε ɲa. ¹¹ Hee í koo í toḏ waatiu ihẽ ari wa kpa wai, nɔ agbe wa kpa wa. Jine ku dasi wa gaizia wa, à ya maa cã wa, a kù ne bi ku wa dee dee má. ¹² Nɔ do gbεejii à ya ka maa ceò ice iyi aa ka baḏ mii ku je. Bii à waa bu wa, à ya ka maa wee ɲai. Bii à waa kpã wa iju, à ya ka maa temuai. ¹³ Baa bii à waa má wa ide, à ya ka jei do ide didḏ. Hee nsei à ya maa cɔ wai bei gaawɔi caka do bei iri ankitã.

¹⁴ Kù je ñ wa n kɔ iyi ihẽ ku ba n dasi ɲe anyɔ. Amma ñ wa n fɔ si ɲe ideĩ bei amam ɲa iyi ñ bi ku ba i ce laakai ɲa. ¹⁵ Baa bii woo kəsi cio nɲe ɲa si

---

* **4:9** À je bei ine ɲa iyi à ye taale nɲa ku ba a kpa ɲa Si dḥone ɲa bii à ye taaleĩ ine gɔ à waa bi a kpaà à bḏe bantuma bii à ya ce kuceii nɔ à leekĩ aninii bantumau nɲu do muusu nla a ja. Nɔ ine ɲa à ya koo a leekĩ a maa cɔ.

kpãai Kirisi a kù ne jia, do nɔu fei baa akãi ì ne ɔa. Ntɔ ntɔ amui ñ je baa nɔe si kpãai Jesu Kirisi si na iyi í jò amui ñ sisi nɔe laabaau jiidau. ¹⁶ Na nɔu, ñ wa n tɔɔ ɔe i ya too si kucem ɔa. ¹⁷ Nɔi í jò ñ be si ɔe Timotee wa, nɔu iyi í je amam si kpãai Lafɛɛ. Í je ilu naane nɔ ñ buu jiidu. Nɔui á ye ɔe gigi bei iseenem í ye si kpãai Kirisi si bei ñ wa n kɔ ine ɔa si bii fei si igbei inɛi Jesu ɔa fei.

¹⁸ Wee nsei ine ɔɔ ɔa à waa tamaa bei n kaa n nyi wa be máí, ɔɔi í jò à waa so ara nɔa lele. ¹⁹ Amma bii í je ti idɔɔbii Lafɛɛi, bii í ce ajɔ minji an naa bi tu ɔe. Nɔ ine ɔa iyi à waa so ara nɔa lele, kù je ide ku fɔ nɔa nɔu akãi an mà ajɔ nɔu, an mà mii iyi aa yɔkɔ a ce má. ²⁰ Ntɔ ntɔ, aa ka mà iyi ine ɔɔ í jesi Ilaaɔ ku je ilaaluɛi bii à ye gbugbãi Ilaaɔ wa ce ice siɛ, kù je si ide ku fɔɛ. ²¹ Yoomai ñ bi ɔa. N naa si ɔe do golo? Mà do kubi do daa didɔ.

5

Inɛi igbei Jesu ɔɔ í ce sakara

¹ À waa gbɔ bii fei à ni ine akã nɔe ɔɔ wa ce sakara iyi baa hai dasi Jesu naane ɔa a kaa yɔkɔ a coo. À ni ine akã nɔe í ya maa sũɔ aboi baaɛ *. ² Nɔ do nɔu fei ì waa tɔɔ fufu ɔa. Á sɔai wo i ne inɔ ku fɔ ɔa, nɔ i nya lafɛɛ hai inɔ nɔe. ³ Amu, baa do iyi n kù wa bi tu ɔe do ara, lasabum í wa be. Na nɔu, ine iyi í ce kurarau be, ñ ye taalei lafɛɛ tã do yaase bei an ye taaleɛ bii ñ wa be. ⁴ Ñ wa n sɔ ɔei i ceaa kutɔtɔɔ nɔ lasabum á wa bi tu ɔe nɔ gbugbãi Lafɛɛ nwa Jesu á wɛɛ do inɛ. Ñ wa n tɔɔ ɔe do irii Jesu, ⁵ i so ineɛu i daa Seetam

* **5:1** aboi baaɛ kù je iye à bíɛi Pɔlu wa fãa, abo mmu ɔɔ iyi baaɛ í soi.

si awɔ, ku kpāa iju ku ba hundee ku ba faaba si ajoy Lafɛe Jesu.

⁶ Dimii fufu ku tɔɔ nɛu kù sɪa. I kù mà ɲa, lefee keekei í ya dede iyafui pɛe fei? ⁷ Ntɔ ntɔ, à kpa Kirisi tã, nɲu iyi í je bei angudãi jingau iku ku kua nwa. Na nɲu, í sɪa nsei i nya lefee nwo hai si kuwɛɛ nɲe ku ba i ye bei pɛe titɔ iyi kù nɛ lefee, si bei i ye tã ɲa. ⁸ Debei, ka maà je jingauu do laalɔ do inɔ sãmi iyi í ye bei lefee nwo, amma ka jɔɔ do pɛe hai nɛ lefee. Pɛe hai nɛ lefeeui í je ntɔ do idɔ ku má.

⁹ Si tia iyi ñ tako ñ ce nɲe wo ñ ni i maà tɔtɔɔ do woo ce sakara ɲa. ¹⁰ Amma bii ñ ni i maà tɔtɔɔ do woo ce sakara ɲa wala do ilu bine ɲa do ile ɲa do woo tɔɔ iwɛ ɲa, kù je hai dasi Jesu naane ɲai ñ wa n fãa, domi bii beɛbei tilasii i fita hai si andunya ɲa. ¹¹ Ñ ni i maà tɔtɔɔ do inɛ iyi wa kpe arae woo dasi Jesu naane nɔ wa ce sakara, wala bine, wala iwɛ ku tɔɔ, wala inɛ ku bu, wala atɛ ku mɔ, wala inɛ ku taki. Nɔ inɛdɔ inɛ dimi beɛbe ɲa i maà ya tɔtɔɔ i je ɲa mɔm.

¹²⁻¹³ Amu n kù nɛ kpāa n kiiti hai dasi Jesu naane ɲa. Ilaaɔi á kiiti ɲa. Amma í sɪa i kiiti inɛi igbe nɲe ɲa. Debei, i “nya inɛ laalɔ hai si anini nɲe” si bei kukai idei Ilaaɔ wa fɔ.

6

I maà ya kpe nje kiiti bi inɛi andunya ɲa

¹ Bii kpaasi woo dasi naane gɔ í ce nɲe kurara, beirei aa ce i dale inɛi igbe nɲe ɲa nɔ i kpoo kiiti bi hai dasi naane ɲa. ² I kù mà ɲa iyi woo dasi naane ɲai aa na a kiiti inɛi andunya ɲa? Nɔ bii inɛi aa kiiti inɛi andunya ɲa, debei i kaa yɔkɔ i kiiti baa ide keeke ɲa? ³ I kù mà ɲa iyi awai aa ka kiiti amaleka

ηαυ? Aa na i fò ideì andunyau ihē má? ⁴ Na ηηυ, bii kpaasie í ceε kurara, kù sía i jò hai dasi Jesu naane gò ku kiiti ηηε, ηηυ iyi kù ne baa gò si igbei Jesu. ⁵ Ñ kò ηηε iyi ihē wai anyò ku ba ku mu ηε. Ntò ntò, ine gò kù wa si anini ηηε iyi bisie í to ku kiiti kpaasie ηai? ⁶ Na mii í ce ì waa kpe nje kiiti bi hai dasi Jesu naane ηa.

⁷ Bii ide gò í wa si anini ηηε, wa nyisi m̀ngò ηηei mam mam. Na mii í ce i ci ya ỳkò i te idò ηa bii à rara ηηε. Na mii í ce i ci ya je a takii ηε. ⁸ Amma ηηε taka ηηei ì ya maa raraa ine gò ηa, kpaasi woo dasi Jesu naane ηa m̀m nii ì ya maa takii ηa. ⁹ Ine, i kù mà ηa iyi woo ce laalò ηa a kaa ba tubu si bommai Ilaaḍ? I maà jò a dī iju ηηε. Woo ce adèi abo yaamò do woo t̀ò iwē ηa do woo ce sakara ηa do ine ηa iyi à waa sũò inεm̀kò kpaasi ηa ¹⁰ do ile ηa do ilu bine ηa do woo m̀ atē ηa do woo yaako ine ηa do woo je ine takii ηa a kaa ba tubu si anundya tit̀i Ilaaḍ. ¹¹ Bεεbei ine gò ηηε ηa à ye wo. Amma à wè ηε, nò à jò ì má ηa, nò ì je dee dee ηa na saabui irii Lafēε Jesu Kirisi, do Hundei Ilaaḍ Lafēε nwa.

I jò kucei ara ηηε ku na Ilaaḍ amboe

¹² Ine gò ηηε ηa à ya ni, ò ne kp̄ai n ce mii fei. Nt̀i, amma fei ndεε si á sía ηηε. An ỳkò n ni, ò ne kp̄ai mii fei ku ce, amma n kaa n jò n je arui nk̄ama. ¹³ Ì ya nyi i ni ηa, ije í wεei na inò, nò inò m̀ í wεei na ije. Nt̀i, amma do ηηυ fei Ilaaḍ á na ku kpa irii mii minji ηau be fei. Amma i ce laakai ηa, ara kù wεε na abo kaafe ηa ku sũò. Í wεei na Lafēε nò Lafēε m̀ í wεei na irie. ¹⁴ Ilaaḍ, ηηυ iyi í jī Lafēε hai si bale á jī awa m̀ do gbugb̀ε.

¹⁵ Ine i kù mà ña iyi ara nñe í yei bei ikõ ikõi arai Kirisi? Debei, aa so ikõi arai Kirisi i jò ku tõtòò abo kaafe a je akã ña? Aawo, kaa ce. ¹⁶ Mà i kù mà ña ine iyi wa tõtòò do abo kaafe, añaò à baa à je ara akãi? Si kukõi idei Ilaaõ à ni, aña minjiu fei aa na a je ara akã. ¹⁷ Beebe mõi ine iyi í tõtòò do Lafëe añaò à baa à ne lasabu akã.

¹⁸ I saa adèi abo ña. Dulum iyi amanè wa ce fei ci ya má si arae, amma ine iyi wa ce adèi abo, arai nñu takaei wa dasi dulum. ¹⁹ Mà i kù mà ña iyi ara nñei í je bi ku wai Hundei Ilaaõ iyi í wa si ñe iyi Ilaaõ í mu nñe? I kù ne ara nñe ²⁰ domi à ya ñei do fia iyi kù ne jia. Na nñu, i jò kucei ara nñe ku jò ine ña a mà beerei Ilaaõ.

7

Idei abòdõ

¹ Ide iyi ì kòom wa si tia nñe, nñui ñ wa n je nñe wa bebei. Í sía inemòkò ku maà so abo. ² Amma na sakara í sía ine fei ku ne aboe, nò abo fei ku ne mòkòe. ³ Mòkò í ne kú cea aboe mii iyi í jò a cea abo fei, nò abo mò ku cea mòkòe mii iyi í jò ku cea mòkò fei. ⁴ Abo kaa yòkò ku ce bei í bi do arae, domi araeu ti mòkòei. Bebei mòkò mò kaa yòkò ku ceò arae bei í bi, domi nñu mò arae ti aboei. ⁵ I maà ya kò ku sùò abo nñe ña bii kù je inje minji feii ì gbòsi nje ì yòò ña iyi á sía i jò titã ña si waati keeke ku ba i na ara nñe i ce kutòò ña. Nò si anyie i tõtòò má ña. Bii kù je beebe á yòkò ku je i kaa na i yòkò i mu ara nñe nò Seetam á na ku lele ñe.

⁶ N kù wa n fò iyi ihẽ bei tilasi, amu de ñ wa n tòò ñei. ⁷ Á síaam si bii ine fei í wèe kaafe bei amu takam,

amma Ilaaḍ í cea inε fei amuaei, ti inε ihē ikā, ti inε ihō mō ikā.

⁸ Amma n̄ wa n sō kaafe ḡa do jaaḍ ḡa á s̄la a maa wεε nḡa kaafe bei n̄ wεε. ⁹ Amma bii a kaa yókō a mu ara nḡa, a dεde nḡe a so nḡe, domi í s̄la a so nḡe do iyi aa maa wεεò binεε ntō ntō.

¹⁰⁻¹¹ Nsei, inε ḡa iyi à so nḡe tã aḡai n̄ wa n sō woodau ihē. Mókō ku maà kōsi aboe, nō abo mō ku maà kō mākōε. Amma bii à fε nḡe, abo ku buba ku maà so mākō titō, walakō ku nyi bi mākō nwoeu. Kù je amui n̄ wa n na ḡe woodau ihē, Lafēi wa na ḡe.

¹² Inε ḡa iyi à ḡbe aḡa mōi n̄ wa n sō iyi ihē, kù je Lafēi í fō. Bii woo dasi Jesu naane ḡō í ne abo, nō abou kù je woo dasi naane, bii abou í jesi aḡa a maa wεε, ku maà kōsiε. ¹³ Bii abo ḡō mō í ne mākō nō mākōu kù je woo dasi Jesu naane, bii í s̄laa mākōu si aḡa a maa wεε, ku maà kōsiε. ¹⁴ N̄ ni bebei domi Ilaaḍ á yókō ku cica mākō hai dasi Jesu naaneu na aboe. Bebe mōi Ilaaḍ á yókō ku cica abo hai dasi naaneu na mākōε. Nō á yókō ku cica ama nḡa ḡa mō. Bii kù je bebe, amu ḡau, cefee ḡai aa je. ¹⁵ Amma hai dasi Jesu naaneu, bii í ne, j̄ε ku koo. Kù je tilasi i maa wεεò nḡe ḡa domi Ilaaḍ í kpe wai ka maa wa si laakai ku sū. ¹⁶ Amma bii í jesi i maa wεε ḡa í s̄la, domi awō abo i kù mà bii í je mākōε á na ku ba faaba na iriε. Nō awō mō mākō i kù mà bii í je aboe á na ku ba faaba na iriε.

I wεε bei ì tako ì ye ḡa Ilaaḍ í bei í kpe ḡe

¹⁷ Aḍ Lafēi í jileá inε fei tengi bii á ne si kuwεεε. Na nḡu, baai idei nḡe ku so baasi, í s̄la inε fei ku máa ne si kpāai kuwεε bii í tako í wa wo Ilaaḍ í bei í kpoo. Iyi n̄ jileá igbei inei Jesu ḡa bii fei mbe. ¹⁸ Bii à dasi inε

bango Ilaaḏ í bei í kpooi, lafḗe ku wεε bεεβε. Inε mṵ
 iyi a kù dasiε bango Ilaaḏ i bei i kpoo, lafḗe ku maà
 de a dasiε bango má. ¹⁹ Bii à dasi inε bango wala bii
 a kù dasiε, kāmæ kù je taale, amma woodai Ilaaḏ ku
 jirimai í sía. ²⁰ Inε fei ku leekí si bei í wεε í bei í gbòò
 kukpei Ilaaḏ. ²¹ Ì je aru wo waati iyi Ilaaḏ í kpei?
 Maà ti i jò inṵe ku fṵ. Amma bii ì na ì ba kpāa gṵ iyi
 aa neò araε, bεεge si be gbakā. ²² Aru iyi Aḏ Lafḗe í
 kpe í baa í je inε iyi í ne araεi na saabui Lafḗe. Bεεbe
 mṵi inε iyi í ne araε iyi Aḏ Lafḗe í kpoo, lafḗe í baa í je
 arui Kirisi. ²³ À ra ηei do fia hai ne jia. Na nηu, i maà
 jò i je arui inε ηa. ²⁴ Inε inεm ηa, i jò inε baa yooma
 fei ku leekí si wajui Ilaaḏ si bei í wεε wo Ilaaḏ í bei í
 kpoo.

Idei kaafe ηa

²⁵ Nsei, iyi í je ti inε ηa iyi a kù tṵtṵ sḗe do inε gṵ
 titā, n kù ne ide gṵ iyi í je woodai Lafḗe. Amma si bei
 Lafḗe í ce araarem ñ jèò ilu naane, ñ wa n sṵ ηe iyi í
 je lasabum.

²⁶ Ñ tamaa, na wahalai waatiu ihēi á sía inε fei ku
 wεε bei í wεε nsei. ²⁷ Bii ì ne abo, maà de kpāa i fεfεe
 nje. Bii ì nṵ ì wεε kaafe, maà de abo. ²⁸ Amma do
 nηu fei bii ì so abo i kù ce dulum. Bii mudḗe mṵ í so
 mṵkṵ, kù ce dulum. Amma inε ηa iyi à so nje, asoi
 andunya nηai à kṵṵsi, nṵ n kù bi i ye bεεβε ηa.

²⁹ Inεm ηa, iyi ñ wa n fṵ wee, waatiu kù sṵ má. Na
 nηu, hai nsei inε iyi í ne abo, í sía ku ye bei inε iyi
 kù ne abo. ³⁰ Nṵ inε iyi wa kpata ku ce bei inε iyi kù
 ne inṵ ku fṵ. Inε mṵ iyi wa nyaanyi ku ce bei inε iyi
 kù ne inṵ didṵ. Inε mṵ iyi wa ra ngṵgṵ, ku ce bei kù
 je titεe. ³¹ Inε iyi amanii andunya wa bukaataa ku

maà dasi laakæ fei si be. Ñ wa n fò bebei si na iyi í jò yaase bei andunyau ihē í ye kaa kpe jiida má. ³² N kù bi nkāma ku maa bitandi ηε. Ine iyi kù so abo, laakæ fei si icei Lafēei í ya wa, í ya maa de ηηu ku ce iyi á dǎa Lafēe si. ³³ Amma ine iyi í ne abo, lasabue si mii ndii andunya ηai í ya wa. Mii iyi á dǎa aboe sii í ya maa de ku ce. ³⁴ Laakæ ci ya je akā. Inaabo ηa iyi a kù ne mǎkǎ do mudēe ηa lasabu ηηa si idei Lafēei í ya wa ku ba a je dee dee si ara do si hunde. Amma ine iyi í ne mǎkǎ lasabue si mii ndii andunya ηai í ya wa. Mii iyi á dǎa mǎkǎe sii í ya maa de ku ce.

³⁵ Na aranfāani ηηei ñ wa n fò iyi ihē, kù je na n dasi ηe wahala, amma na n nyisi ηe iyi í sǎa í ce ηai ku ba í na Lafēe ara ηηe mam mam.

³⁶ Bii ine gǎ í ye ama inaaboe í jǎa í to abǎdǎ nǎ í ye kù sǎa ku maa wee kaafe, nǎ í bi a gbaa abǎdǎ, kú ce bei í bi. Bii í ni a gbaa abǎdǎ kù ce dulum. ³⁷ Amma ine iyi í dasi idǎ dim dim bii kù je do tilasi gǎ, bii í jilǎo si ama inaaboi ηηu ku maà so mǎkǎ, mii jiidai í lasabu. ³⁸ Bebe mǎi ine iyi í jò à gba ama inaaboe abǎdǎ mii jiidai í ce, amma ine iyi í kǎ a gba titee abǎdǎ ηηui í ce í re.

³⁹ À dǎ aboi si mǎkǎe bii mǎkǎe í wee si hunde, amma bii mǎkǎu í ku, abou í ne arae ku so mǎkǎ titǎ iyi í bi, lafēe de kú je woo dasi Jesu naane. ⁴⁰ Amma si lasabum, bii abou í bubae jaaǎ, inǎ didǎe á la ku re. Nǎ ñ tamaa Hundei Ilaaǎi í sǎm ideu ihē.

8

Ije iyi à ceò kuwee

¹ Nsei si idei mii iyi à ceò kuwee ñ lǎ si. Ntǎi awa fei à ne kumà si bei ì fò ηa. Kumà í ya jò ine ku ne

faai, amma kubi í ya sobi ine. ² Bii ine gɔ́ í tamaa n̄ɲu í mà ngɔgɔ, kù mà nkāma titā si bei í jɔ. ³ Amma ine iyi í bi Ilaaḏ, Ilaaḏ í mà lafēe.

⁴ Iyi í je ti idei in̄ai kuwee si bii ì waa bee mà í s̄la i ya n̄ɔ n̄a. Awa à mà iyi iwē kù je ngɔgɔ si andunya. À nɔ à mà iyi Ilaaḏ n̄ɲu akāi í wēe. ⁵ Ntɔ ntɔ, iwē nkpɔ do lafēe nkpɔi í wa lele do si ile. Amma baa do iyi ine n̄a à waa tɔɔ iwē nkpɔ nkpɔ, ⁶ bi tu wa Ilaaḏ akāi í wēe. N̄ɲui í je Baaba, hai bi t̄ei mii fei wa naa. Na iriei awa à nɔ à wēe. Lafēe akā m̄oi í nɔ í wēe. N̄ɲui í je Jesu Kirisi, hai bii mii fei wa ceḏ. Do saabuɛi à neḏ kuwēe.

⁷ Amma kù je ine feii í mà iyi b̄e. Hee nsei ine gɔ́ n̄a iyi à tako à ne d̄ɔn̄ei iwē ku tɔɔ à waa n̄ɔ in̄au bei ijei kuwee, nɔ idɔ n̄n̄a wa ye taale n̄n̄a na gbugbā hai ne n̄n̄a. ⁸ Kù je ijei á b̄ɔḏ wa bi Ilaaḏ. Bii à je, kaa k̄ḏɔ nwa si ngɔgɔ, bii a kù nɔ a kù je, kaa j̄ɔ ka kua ngɔgɔ.

⁹ Amma i ce laakai n̄a ku ba ara ku ne n̄n̄e ku maḏ dasi ine gɔ́ n̄a dulum. ¹⁰ Bii nsei, awɔ iyi ì ne kumà ì buba ì waa je ilei iwē, ine iyi kù ne gbugbā, bii í yeɛ b̄e, n̄ɲu m̄o á ne w̄ɔk̄ɔ ku je ijei kuweeui baa bii id̄e wa yeḏ taale. ¹¹ Nɔ do saabui kumàe kpaasīe ku ce nfe, n̄ɲu m̄o iyi Kirisi í ku na irie. ¹² Bii ì waa cea kpaasi hai ne gbugbā n̄n̄e n̄a dulum b̄eɛɛ n̄a nɔ ì waa m̄eɛ n̄a si idɔ n̄n̄a n̄a, Kirisi takaei ì waa cea dulum n̄a. ¹³ Na n̄ɲu, bii in̄ai á j̄ɔ kpaasim gɔ́ ku dasi kurara, n kaa n̄ n̄ɔ in̄a má aj̄ɔ k̄āma ku ba n̄ maḏ n̄ dasie kurara.

9

Kpāai mii iyi woo b̄e í ne do ic̄e iyi í ne ku ce

¹ N kù nè aram nii? N kù jẹ woo bei? N kù yẹ Jesu Lafḗe nwai? I kù jẹ isoi icem iyi n̄ cea Lafḗe nai? ² Baa bii in̄e gò ña à kò ku màm bei woo bẹ, n̄ jẹ woo bẹ bi tu ñe, domi in̄ei ì jẹ sɛɛda iyi wa nyisi iyi amuu woo bei Lafḗei ntò ntò.

³ In̄e ña iyi à waa wusem, ide iyi an̄ jẹ n̄ña wee. ⁴ A kù nè kpāa ka jẹ nò ka m̄oi? ⁵ A kù nè kpāa ka nè abo woo dasi Jesu naane iyi á si wa bei woo bẹ gò ña à waa cei? Bei ifòí Lafḗe ñau do Sefaa Piɛɛ? ⁶ M̄a amu do Baanabasi awa akāi a kù nè kpāai a ya na wa ije, í gbe ka ce icɛ? ⁷ In̄e kām̄a kaa b̄o ikoi igū do fīai n̄ñu takae. In̄e kām̄a kaa l̄o j̄i ndii rezḗe iyi kù jẹ isoe. Nò in̄e kām̄a kaa maa degbe m̄emu gaa iyi kù waa m̄o am̄e.

⁸ Kù jẹ do bisii aman̄e n̄ñu akāi n̄ wa n f̄ò ideu ih̄e. Ide akāui do iyi woodai Moizi wa f̄o. ⁹ Moizi í kò si tiai woodāeu í ni, i maà ti i d̄i gelei ket̄e iyi wa jojo si bilee wa nya ȳoȳe. Na ket̄e ñai l̄laaḍ í f̄o iyi b̄e ba. ¹⁰ M̄a na iri nwai wa f̄o ideu. Oo, na iri nwai à k̄oo, domi í s̄ia woo logoo do in̄e iyi wa kpokpo aña fei a maa c̄o kpāai ikp̄e ñña. ¹¹ Ide iyi à s̄o ñe í ȳei bei idei Hundei à gb̄e ññe. Debei, bii ì mu nwa s̄ondai ara ña, aa j̄ò ku la ññei? ¹² Bii in̄e gò ña à nè kpāae bi tu ñe, awa m̄o ni a kù re ña?

Amma a kù ceò kpāau icɛ si ñe. À temua si fei nd̄eɛ ku ba ka maà ti ka d̄i kpāai laabaau j̄idai Kirisi. ¹³ I kù m̄a ña iyi in̄e ña iyi à waa ce icɛ kpas̄i l̄laaḍ, bei à ya ba ije ñña? In̄e ña m̄o iyi à jẹ woo wee ña, si kuweeu bei à ya ba m̄ii ku jẹ ñña. ¹⁴ B̄eɛb̄e m̄oi Lafḗe í j̄il̄o si in̄e ña iyi à waa sisi laabaau j̄idau aña m̄o a ba ije ñña si b̄e.

¹⁵ Amma n kù ceò kām̄ae icɛ. N kù n̄o n kù wa n kò iyi ih̄e ku ba a ceem b̄eɛb̄e. N̄ gbasi n kù do iyi ide iyi

̀n wa n tɔ̀ò fufuu ihẽ á ce nfe. ¹⁶ N kù wa n tɔ̀ò fufu si na iyi í jò ̀n wa n sisi laabaau jùida. Amma tilasii bi tom n coo. Nɔ̀ ijuukpãí á je titom bii n kù waazo ideu. ¹⁷ Bii do idɔ̀bim nii ̀n wa n coo, ̀n ne kpãai n ba riba. Amma tilasi ̀n ne ku ce mɔ̀m nii domi llaaɔ̀i í dasim. ¹⁸ Debei, yoomai í je ribam. Ribam nii í je n waazo laabaau jùidai Kirisi, ku mà ti ku je do ideí fia nɔ̀ n mà n ti n ce ice do kpãa iyi ̀n ne.

¹⁹ ̀N ne aram, n kù je arui ine kãma. Amma do nɔ̀u fei ̀n ce aram arui ine fei ku ba n fa ine nkpɔ̀ n naaò wa bi Kirisi. ²⁰ Bi Zuifu ̀ɲa ̀n baa ̀n je bei Zuifu, ku ba n fa ̀ɲa wa. Ine ̀ɲa mɔ̀ iyi à waa jirima wooda ̀n je ine akã ̀ɲa ku ba n fa ̀ɲa wa baa bii amu takam n kù wa si awɔ̀i wooda. ²¹ Bi ine ̀ɲa iyi a kù ne wooda ̀n je ine akã ̀ɲa ku ba n fa ̀ɲa wa. Kù je n kù wa n jirima woodai llaaɔ̀, domi ̀n wa n too woodai Kirisi. ²² Bi ine ̀ɲa iyi a kù ne gbugbã amu mɔ̀ n ce bei ine iyi kù ne gbugbã ku ba n fa ̀ɲa wa. ̀N ce bei ine fei í ye ku ba gɔ̀gɔ̀ ̀ɲa ̀ɲa a ba faaba, baa bii beirei. ²³ ̀N wa n ce fei ndeɛi ku ba kuwee iyi laabaau jùidau í ne n basi ikpẽ.

²⁴ Ine fei ì mà ̀ɲa si gaasai kusei ine feii í ya sei amma ine akãí í ya ba ribaɛ. Na nɔ̀u, i hanya ku ba i ba ribaɛ ̀ɲa. ²⁵ Woo ce gaasai kusei ̀ɲa à ya maa mu ara ̀ɲai si fei ndeɛ. À waa ce beɛbe ku ba a ba fulai wua * ̀ɲa iyi á gbe nɔ̀ ku wɔ̀. Amma awa à waa cei ku ba ka ba iyi ci ya tã. ²⁶ Na ̀ɲai í ce ̀n wa n sei bei ine iyi í ne mii iyi wa lele. ̀N wa n jabu amma kù je si ngbe. ²⁷ ̀N wa n wahala aram ntɔ̀ ntɔ̀ ku ba n kãmiaɛ

---

* **9:25** fulai wua Si waati ̀ɲa ine iyi í cua kpaasi ̀ɲa si gaasai kusei, fulai wuai à ya daa si iri

nɔ n maà n ti n je ine iyi aa na a lele awɔ ngbe waati iyi n̄ cea ine ɲa waaZO n̄ tã.

10

I maà ya tɔ iwɛ ɲa

¹ Inɛ inɛm ɲa, n̄ bi i mà ɲa iyi si waatii Moizi, bala nwa ɲau fei kudũi ijiui à too nɔ aɲa fei à kua tenkuu do isɛ. ² Kudũi ijiu ku too do tenkuu ku kua í yɛi bei à dasi ɲa inyi nɔ à baa à je mɔcɔi Moizi ɲa. ³ Nɔ aɲa fei ije dimi akã gɔi à je. Ijɛu hai bi Ilaaɔi í naa. ⁴ Nɔ aɲa fei inyi dimi akãi à mɔ. Inyiu Ilaaɔi í jò í fita hai si kuta. Kutau í ya maa too ɲai. Nɔ Kirisii í je kutau. ⁵ Do nɲu fei, Ilaaɔ í jò ine nkpɔ ɲa í ku si gbabua si na iyi í jò daa ɲa ku sɪaa si.

⁶ Nsei, mii ɲau bei í je nwa yaase ku ba ka maà ne bine laalɔ ɲa bei aɲa mɔ. ⁷ Nɔ í maà ya tɔ iwɛ ɲa bei gɔgɔ ɲa ɲa à ce. Ì mà ɲa iyi à kɔ idei iwɛ ku tɔ ɲa à ni, ine ɲau à buba à je à mɔ, nɔ à dede à waa jojo. ⁸ Ka maà ya ce aɔei abo kaafe bei gɔgɔ ɲa ɲa à ce, nɔ amanɛ dubu kɔnfia do mɛɛta (23.000) í ku si aɲo akã. ⁹ Ka maà ya ka cɔ laakai Ilaaɔ bei í to bei gɔgɔ ɲa ɲa à ce, nɔ njo ɲa à kpa si ɲa ine nkpɔ. ¹⁰ Ka maà gbagba bei gɔgɔ ɲa ɲa à ce, nɔ amalekai iku í kpa ɲa.

¹¹ Mii ɲau bei í ba ɲa bei yaase, nɔ à kɔɔ ku ba ka ce laakaii ara nwa, awa iyi à wɛɛ si waatii ankãanyiu ihɛ. ¹² Na nɲu, ine iyi í tamaa nɲu wa leekí dim dim ku jò ku ce laakaii araɛ, ku ba ku maà ti ku cuku. ¹³ I kù yɛ dimii laakai ku cɔ gɔ ɲa iyi kù je dimi iyi ine fei í ya yɛ. Ilaaɔ ilu naanɛ kaa jò a cɔ laakai ɲɛ ku re zaka bei aa yɔkɔ i temuaɔ ɲa. Amma si laakai ku cɔ baa yooma fei í ya nyi ku ce bi ku fita má ku ba i yɔkɔ temua ɲa.

14 Na n̄ɲu kpaasim ɲa, i saa iwẽ ku tɔɔ ɲa. 15 N̄ wa n ba ɲe ide ku fɔi bei ilu laakai ɲa. I j̄ɔ i ce lasabu si iyi n̄ wa n fɔ ɲa. 16 Si ijei Lafɛɛ, kɔɔfu iyi à ya ka so ka saabuð Ilaaɔ wa nyisi iyi à ne ikpɛ si njei Kirisi. Nɔ pɛɛ iyi à ya ka so ka buu wa nyisi iyi à ne ikpɛ si arai Kirisi, mà irei. 17 Si na iyi í j̄ɔ awa fei pɛɛ akãui à je, n̄ɲui í j̄ɔ baa do iyi à kpɔ fei à je ara akã, domi awa fei à ba ikpɛ nwa si pɛɛ akãu.

18 I cɔ inei Izireli ɲa. Ine ɲa iyi à waa je ijei kuwee, à ne ikpɛ si bi ku weeu, mà irei. 19 Debei, mii n̄ wa n fɔ. N kù ni in̄a iyi à ya ceð kuwee í je ngɔgɔ. N kù nɔ n kù ni iwẽu takae mɔ í je ngɔgɔ. 20 Aawo, amma n̄ wa n fɔi n̄ ni kuwee iyi woo tɔɔ iwẽ ɲau à ya ceu, inei inɔko ɲai à ya cea, kù je Ilaaɔ. Nɔ wee n kù bi i ne ikpɛ do inei inɔko ɲa. 21 Ine iyi ì ya je ijei Lafɛɛ ɲa nɔ í mɔ mii iyi í wa si kɔɔfue ɲa, i kaa nyi i sinda i ɲɔ in̄a iyi à ceàð inei inɔko ɲa kuwee má ɲa nɔ i mɔ mii iyi í wa si kɔɔfu n̄ɲa ɲa. 22 À bi ka dede igui Lafɛɛi? À roo gbugbãi?

I ce fei ndeɛ ku ba ine ɲa a mà beɛɛi Ilaaɔ

23 Ine gɔ n̄ɲe ɲa à ya ni, n̄ ne kpãai n ce mii fei. Ntɔi, amma fei ndeɛ si á s̄ia n̄ɲe. Ntɔ ntɔ, ì ne kpãai i ce mii fei ɲa, amma fei ndeɛ kaa mua ine gbugbã. 24 Ine kãma ku maà dede aranfãanii n̄ɲu takae amma ku dede ti ine mmu ɲa.

25-26 Kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ í ni, ile do mii iyi í wa si fei ti Aɔ Lafɛɛi. Na n̄ɲu, in̄a iyi à waa ta aja fei i ɲɔ ɲa, i maà bee ide kãma ɲa ku ba idɔ n̄ɲe ku maà ye taale n̄ɲe.

27 Bii hai dasi Jesu naane gɔ í kpe ɲe ku je, bii ì dasi idɔ i koo ɲa, mii iyi à na ɲe fei, i je ɲa, i maà ya bee ide kãma ɲa ku ba idɔ n̄ɲe ku maà ye taale n̄ɲe.

28 Amma bii inɛ ɔ́ í sǎ ɲɛ í ni, iyi ihě à ceò kuweei, i maà ɲə ɲa na inɛ iyi í sǎ ɲɛu idəɛ ku maà yɛ taaleɛ. 29 Kù jɛ na idəi inɛ taka ɲɲɛ, amma na ti inɛ iyi í sǎ ɲɛui.

Ntə ntə, idəi inɛ ɔ́ kaa yɛ taalei ara ku nɛm. 30 Bii ɲ saabu Ilaaǎ si ije, inɛ kǎma kù nɛ kpǎa ku yɛ taalem na ijeu iyi ɲ saabuò Ilaaǎ tǎ.

31 Na ɲɲu, bii ì jɛ ì waa mɔ ɲa, walakɔ bii ì waa ce ngəɔɔ ɲa i ce fei ndɛɛ ku ba inɛ ɲa a mà bɛɛrei Ilaaǎ. 32 I ce kuwɛɛ ɲɲɛ do yaase bei í kaa dasiò inɛ kǎma kurara ɲa, hai Zuifu ɲa do Gereki ɲa hee do inɛi igbei Ilaaǎ ɲa fei. 33 I sisim ɲa. Amu takam ɲ wa n ce kookaai ku ba kucem ku dǎa inɛ fei si, si mii baa yooma fei. N kù wa n dɛ aranfǎanii amu takam, í gbe ti zamaa iyi í gbe fei ku ba a ba faaba.

11

1 I sisiim ɲa bei amu takam ɲ wa n sisi Kirisi.

Yaase bei í sǎ inɛ ku nyisiò bɛɛrei Ilaaǎ wee

2 Ñ wa n saabu ɲɛ do iyi ì ya maa ye gigiim si fei ndɛɛ ɲa, do si bei ì mu cio iyi ɲ kə ɲɛ siu dim dim ɲa. 3 Amma ɲ bi i mà ɲa iyi Kirisii í jɛ inɛ ngboi inɛmɔkɔ baa yooma fei, inɛmɔkɔ mɔi í jɛ inɛ ngboi aboɛ, Ilaaǎ mɔi í jɛ inɛ ngboi Kirisi. 4 Inɛmɔkɔ iyi wa ce kutəɔ walakɔ walii fei, bii í bii iriɛ kù waa nyisi bɛɛrei inɛ ngboɛ. 5 Amma inaabo iyi wa ce kutəɔ walakɔ walii fei, bii kù bii iriɛ, kù waa nyisi bɛɛrei inɛ ngboɛ. Í yɛi bei inaabo iyi à gbogoo iriɛ. 6 Bii inaabo kù waa bi mango ku we, ku gbogoo iriɛ. Amma bii iri ku gbogooú í jɛaa anyə, ku we mango. 7 Kù sǎ inɛmɔkɔ ku bii iriɛ domi Ilaaǎ í takɛ ku jəɔ nɔ ku nyisi amboɛɛ, amma inaabo, amboei

inɛmɔkɔi wa nyisi, ⁸ domi hai si kutaka inɛmɔkɔ kù fita hai si inaabo, amma inaaboi í fita hai si inɛmɔkɔ. ⁹ Bɛɛbɛ mɔi a kù taka inɛmɔkɔ na inaabo amma à taka inaaboi na inɛmɔkɔ. ¹⁰ Na nɔu, na irii amaleka ɔa í sɔa inaabo ku we mango ku nyisi iyi nɔu wa sũa mɔkɔi nɔu iri ilɛ. ¹¹ Amma do nɔu fei si wajui Lafɛɛ inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku ni nɔu í nɛ gbugbã nɔu ku ce kuwɛɛi nɔu ikã, domi inaabo í nɛ bukaatai inɛmɔkɔ, inɛmɔkɔ mɔ í nɛ bukaatai inaabo. ¹² Bei à nya inaabo hai si inɛmɔkɔ, bɛɛbɛ mɔi à bí inɛmɔkɔ hai bi inaabo, amma Ilaaɔi wa ce fei ndɛɛ.

¹³ Inɛ taka nɔu i lasabu ɔa. Í sɔa inaabo ku tɔɔ Ilaaɔ hai we mango? ¹⁴ Inɛ taka nɔu i kù mà ɔa iyi anyɔi bii inɛmɔkɔ í nɛ ntoi iri sisɔ? ¹⁵ Amma bii ntoi irii inaabo í sɔ, boodai. À muaa ntoi iriei ku je bei fuugɛɛ. ¹⁶ Bii inɛ gɔ wa bi ku ba wa kakɔɔ ku ce si ideu bɛ, amu de ñ wa n fɔ iyi si inɔ nwa do si igbei inɛi Ilaaɔ ɔa kù nɛ dɔɔnɛ mmu gɔ ma.

Ijei Lafɛɛ

(Cɔ *Matie 26:26-29; Maaku 14:22-25; Luku 22:15-20*)

¹⁷ Ide iyi an sɔ nɛ nsei, n kaa n saabu nɔu si, domi á sɔa kutɔtɔɔ nɔu ɔau ku mu nɔu gbugbãi wo, amma wee nsei wa kɛkɛ nɛi. ¹⁸ Sinte, à sɔm à ni bii ì tɔtɔɔ ɔa inɛ gɔ ɔa à wa si inɔ nɔu iyi inɛð ɔa i ci ya nɛ anu akã. Nɔ ñ tamaa ntɔi. ¹⁹ Ntɔ ntɔ, kù nɛ bei á ce iyi nɛ ku fɛfɛ kù wa si anini nɔu, ku baa mà inɛ ɔa iyi à je ti ntɔ. ²⁰ Bii ì tɔtɔɔ ì waa je ɔa, ì ya tamaa bei ijei Lafɛɛi ì waa je ɔa amma iboi, ²¹ domi bii ì buba ɔa gbakã, inɛ fei í ya maa saasai ku je sɔndaɛ iyi í naað wa, nɔ a jè inɛ gɔ ɔa do ari, nɔ inɛ gɔ ɔa à je à mɔ hee atɛ ku kpa ɔa. ²² I kù nɛ kpasɛi ara nɔu bii aa je i mɔ ɔai?

Mà ì bi i donda igbei inei Ilaaḍ ስa, nṵ i dasi ilu are ስa anyṵ ስai? Beirei an ni nḵe. N saabu ስe? Aawo, n kaa n saabu ስe si nḵu be.

²³ Ide iyi ñ gba hai bi Lafḗe ñ kṵ ስe si wee. Idū aḵo iyi à so Lafḗe Jesu à daa inḵe ስa si awṵ í so pḗe ²⁴ í saabu Ilaaḍ, nṵ í bububue. Nṵ í ni, iyi ihḗi í je aram iyi ñ na na iri nḵe. I ya ce iyi ihḗ i maa yeḵ gigim ስa. ²⁵ Beebe mṵi, iyi à je à tā, í so kṵfu í ni, kṵfuu ihḗi í je akabuu titṵi Ilaaḍ iyi í dḗ do nḵem. Waati iyi ì waa mṵ do kṵfuu ስa fei, i ya coo i maa yeḵ gigim ስa. ²⁶ Waati kāmā iyi ì waa je pḗeu nṵ ì waa mṵ do kṵfuu ስa fei, ikui Lafḗei ì waa sisi ስa hee koo nyiḵ wa.

²⁷ Na nḵu, inḵe iyi í je pḗei Lafḗe walakṵ í mṵ do kṵfue, nṵ kuwḗḗe kṵ je dee dee, í raraa arai Lafḗe do nḵei. ²⁸ Na nḵu, inḵe fei ku wuse araḗ ku bei ku je pḗeu, nṵ ku mṵ do kṵfuu. ²⁹ Ntṵ ntṵ, bii ì je nṵ ì waa mṵ ስa nṵ i kṵ mà ስa iyi arai Kirisii, ì waa soa ara nḵe taalei si kujḗ do si kumṵ nḵe. ³⁰ Nṵi í jḵ inḵ nkṵ nḵe wa ce bḵṵ nṵ gṵgṵ ስa à je mṵngṵ ስa, gṵgṵ ስa mṵ à ku. ³¹ Bii à kiiti ara nwa do ntṵ, Ilaaḍ kaa kiiti wa má. ³² Amma bii Lafḗe í kiiti wa, í ya jḵ ka baa si kpāa jiidai ku ba ku maà ye taale nwa do inei andunya ስa aḵo.

³³ Na nḵu, inḵe inḵem ስa, bii ì waa tṵtṵṵo ku ba i je ስa, i jḵ i ya degbe nḵe. ³⁴ Bii ari wa kpa inḵe gṵ, ku je sṵndaḗ kpaḗ ku ba i maà na i so taale si kutṵtṵṵo nḵe. Ide iyi í gbe, an ce ስe cioḗ bii ñ na ñ to wa.

12

Amua ስa iyi Hundei Ilaaḍ wa mu nwa

¹ Nsei, inɛ inem ɲa, iyi í jɛ idei amua ɲa iyi Hundei Ilaaɗ wa mu nwa, ñ bi i mà ntɔɛ ɲa. ² Í mà ɲa, waati iyi i kù mà Ilaaɗ ɲa à ya maa fa ɲei si kpāai iwē deki ɲa ku tɔɔ. ³ Na ɲɔi í jò ñ wa n bi i mà ɲa, inɛ kāmā iyi í jò Hundei Ilaaɗ wa gbāa fei kaa yɔkɔ ku ni à ceekpe Jesu. Nɔ inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku ni Jesui í jɛ Lafɛɛ, bii kù jɛ Hundei Ilaaɗi wa gbā lafɛɛ.

⁴ Amua ikā ikāi í wɛɛ, amma Hunde akāui wa kpɛ ɲa. ⁵ Ice ikā ikāi í wɛɛ, amma Lafɛɛ akāi à waa cea. ⁶ Gbugbāi Ilaaɗ wa ce ice si inɛ fei ikā ikā, amma Ilaaɗ akāui wa mua inɛ fei gbugbā iyi á ceò ice baa yooma fei. ⁷ Í na inɛ fei amua iyi wa nyisi iyi Hundee wa ce ice siɛ nɔ ku ceò ice na aranfāanii inɛ fei. ⁸ Hundei Ilaaɗi í ya mua inɛ gɔ ɲa amua a muaò inɛ ɲa bisi, nɔ Hunde akāui í ya mua inɛ gɔ ɲa mɔ amua a fɔ ide do kumà. ⁹ Hunde akāui í ya mua inɛ gɔ ɲa gbugbāi naane ku dasi, nɔ ku mua inɛ gɔ ɲa gbugbā a jò bɔɔ ɲa a ba iri. ¹⁰ Bɛɛɛɛ mɔi Hunde akāui í ya mua inɛ gɔ ɲa gbugbā a ceò maamaake ɲa, nɔ ku cea inɛ gɔ ɲa amua a ceò walii, nɔ ku mua inɛ gɔ ɲa mɔ bisi a mà bii í jɛ mii iyi inɛ gɔ wa ce do Hundei Ilaaɗi wala bii í jɛ do hunde mmu gɔi. Í ya jò inɛ gɔ ɲa a fɔ ide do fee ɲa iyi a kù waa gbɔ, nɔ ku mua inɛ gɔ ɲa mɔ bisi a tuseò ideu. ¹¹ Amma Hunde akāui wa ce fei ndɛɛ. Wa mua inɛ fei amua ikā ikā bei í bi.

Woo dasi Jesu naane ɲa fei à jɛ ikɔ ikā ikāi ara akā

¹² Kirisi í yɛi bei ara akā do ikɔ nkpɔ nkpɔ. Arau akāi baa bii í nɛ ikɔ nkpɔ nkpɔ, ¹³ domi Hunde akāi à da nwa si ku ba awa fei ka jɛ ara akā, hai Zuifu ɲa hee do dimi mmu ɲa, hai aru ɲa hee do inɛ ɲa iyi a nɛ ara ɲa. Nɔ bi Hunde akāui awa fei à waa mɔ.

14 Kù jẹ ikṓ akāi ara í nẹ, amma nkpṓ nkpṓi. 15 Baa bii isẹ í fṓ í ni, si bei n kù jẹ awṓ n kù wa si ara, do nṣu fei, í wa si ara. 16 Baa bii ití í ni, si bei n kù jẹ iju n kù wa si ara, do nṣu fei nṣu mṓ í wa si ara. 17 Bii arau fei í jẹ iju, beirei á ce ku gbṓ ide. Walakṓ bii fei ndεε í jẹ ití, beirei á ce ku gbṓ inúnu. 18 Amma ntṓ ntṓ Ilaaṓ í dasi ikṓ ikā ikā fei si arai bei í bi. 19 Bii ara kù nẹ ikṓ ikṓ kaa ce. 20 Na nṣu, ikṓ nkpṓ nkpṓi í wεε, amma arau akāi.

21 Iju kaa yṓkṓ ku sṓ awṓ ku ni nṣu kù nẹ bukaataε. Iri mṓ kaa yṓkṓ ku sṓ isẹ ku ni nṣu kù nẹ bukaataε. 22 Iyi í re mṓm, baa ikṓi ara ṣa iyi à ya ni a kù nẹ gbubgṓ, ara í nẹ bukaata nṣa jiida. 23 Nṓ ikṓ ṣa iyi à nẹ anyṓ si ara, à ya ka gbṓ nṣa ku re. Iyi a kù jṓ ka maa kpe iri nṣa, aṣai à ya ka gbṓa ku re. 24 Amma ikṓ ṣa iyi à gbe iyi a kù nẹ anyṓ, a kù nẹ bukaatai ka gbṓ nṣa beεbe. Ilaaṓ í ce ara beεbei ku ba ikṓ ṣa iyi a kù nẹ beεre ṣau ka jirima ṣa ku re. 25 Í cooi ku ba ara ku maà fεfεε nje, amma ikṓ ikā ikā ṣau fei a maa gbṓa nje. 26 Bii ikṓi ara gṓ í ba wahala, aṣaṓ iyi à gbe ṣau feii à ya gbṓ ara kurou aṓ. Beεbe moi bii à saabu gṓgṓ, aṣaṓ iyi à gbe ṣau fei à ya nẹ inṓ didṓi aṓ.

27 Nsei inje fei ì jẹ arai Kirisi nṓ inε baa yooma nṣe fei í jẹ ikṓ ikā ikāε. 28 Beεbei, si igbei inei Jesu ṣa Ilaaṓ í tako í cica inε gṓ ṣa à jẹ woo be ṣa, minjisia walii ṣa, mεεtasia mṓ woo kṓ inε ṣa si cio. Si anyii nṣu nṓ í cea inε gṓ ṣa amuai maamaake ṣa ku ce, inε gṓ ṣa mṓ à nε amuai bṓṓ ṣa ku faaba, inε gṓ ṣa mṓ à nε amuai inε ṣa ku sobi, inε gṓ ṣa mṓ à nε amuai inε ṣa ku cuaṓ, nṓ inε gṓ ṣa mṓ aa yṓkṓ a fṓ fee ṣa iyi a kù waa gbṓ. 29 Kù jẹ aṣa feii à jẹ woo be ṣa, walakṓ walii ṣa, walakṓ woo kṓsi cio ṣa. Kù nṓ kù jẹ aṣa feii

à nε amuai maamaake ηa ku ce ³⁰walakɔ amuai bɔɔ ηa ku faaba. Anja fei sisi à nɔ à nε amuai fee ηa iyi a kù waa gbɔ ku fɔ, walakɔ ideu ku tuse. ³¹ Amma i hanya i dε amua ηa iyi à re do bεεε ηa.

Iyi í re mɔm, an nyisi ηε kpãa iyi í re fei ndεε.

13

Idei Kubi

¹ Baa bii ñ wa n fɔ ide do feei amanε ηa ikã ikã do ti amaleka ηa nɔ n kù nε kubi, ñ yei bei isɔ iyi à waa cã walakɔ bei londi. ² Baa bii ñ nε amuai walii ku ce, nɔ ñ mà asiuu fei nɔ ñ nε kumà fei, baa bii ñ dasi llaaɔ naanε hee bei an yɔkɔ n jò geete ku teki, bii n kù nε kubi, n kù jε ngɔgɔ. ³ Baa bii ñ kpɛa ilu are ηa amanim fei, nɔ baa bii ñ jò à sɔ aram bei injai kuwee, bii n kù nε kubi, n kaa n ba riba.

⁴ Kubi í ya temua, í ya nɔ ku ce mii jüida, ci ya ja igu, ci ya so aræ lele, nɔ ci ya jε ilu faau. ⁵ Kubi ci ya ce mii gɔ iyi kù jε dee dee, nɔ ci ya dε aranfãanii nñu akã. Inε iyi í nε kubi idæ ci ya kɔ gbãa gbãa, nɔ ci ya jile idei taale si idæ. ⁶ Inε iyi í nε kubi ci ya wεεò inɔ didɔ si mii iyi kù jε dee dee, í gbe si mii iyi í jε ntɔ. ⁷ Kubi ci ya mɔngɔ nkãma. Naanε ku dasiε do kpãa ku cɔε do temuaε ci ya tã.

⁸ Kubi ci ya nε kɔɔ. Amma walii ku ce á na ku kpa iri, fee ikã ikã ku fɔ á na ku tã, nɔ kumàì amanε mɔ á na ku tã. ⁹ Mii ηau à na ku kpa iri si na iyi í jò kumà nwa do walii ku ce nwa, gɔgɔε kù kɔ. ¹⁰ Amma waati iyi mii iyi í kɔ á naa, waati bεεbei, iyi kù kɔ á nε.

¹¹ Waati iyi ñ wεε keeke, ñ ya n maa n fɔ idei bei ama keeke, nɔ n maa n ce laakai bei ama keeke, nɔ n maa n lasabu bei ama keeke, amma nsei iyi ñ ce inε ngbo ñ jò daai ama. ¹² Iyi à waa ye nsei í yei bei

mii iyi à waa hõnnε bari bari si isò fũfũ, amma ajò wa naa iyi aa ka ye ijuò iju. Iyi ñ mà si nsei kù kǎ, amma waati n̄ju an màa sãa sãa bei Ilaaǎ í màm.

¹³ Nsei mii m̄εtau ih̄i í wεε. Mii ηau wee, naane ku dasi, do kp̄aa ku cò, do kubi. Amma kubi í re ηa.

14

Idei amuai Hundei Ilaaǎ

¹ Na n̄ju, kubii í s̄la í d̄ede ηa. Nò i de amua ηa iyi Hundei Ilaaǎ wa mu nwa, iyi í re m̄m n̄ju í je walii ku ce. ² Inε iyi wa fò ide do fee iyi kù waa gbò, Ilaaǎi wa ba ide ku fò, kù je amanε, domi inε gò kù waa gbò ideε. Amma idei asiii wa fò do gbugbãi Hundei Ilaaǎ. ³ Amma inε iyi wa ce walii amanε ηai í ya ba ide ku fò. Í ya jò a leek̄i si naane ku dasi dim dim, nò ku mu n̄ja gbugbã, nò ku tũ inò n̄ja. ⁴ Inε iyi wa fò ide do fee iyi kù mà, naane ku dasii n̄ju takaei wa mua gbugbã. Amma walii, inei igbei Jesu ηai wa mua gbugbã.

⁵ Á d̄õm si bii inε fei ì waa fò ide do fee ηa iyi i kù waa gbò ηa, amma iyi ñ wa n bi wa re, n̄ju í je i ya maa ce walii ηa. Ñ ni bebei si na iyi í jò inε iyi wa ce walii, icεε í ne aranfãani í re inε iyi wa fò ide do fee ηa iyi kù wa gbò, í gbe bii wa tuse ideui, nò ku mua inei igbei Jesu ηa gbugbã. ⁶ Nsei, inε inem ηa, aranfãani yoomai aa ba ηa bii ñ naa bi tu ηe nò ñ wa n fò fee iyi i kù waa gbò ηa. I kaa ba aranfãani kãma ηa. Amma bii ñ s̄õ ηe yaasei ide iyi Ilaaǎ í s̄õm, walakò ñ sisi n̄je idei kumà, walakò idei walii, walakò cio gò, inε n̄ju á ne n̄je aranfãani.

⁷ Bεεbe m̄oi, mii iyi kù ne kuwεε bei yèè do m̄òlò bii à waa cãa, bii a kù waa cãa dee dee, beirei inε gò

á ce ku gbɔ yaaseɛ. ⁸ Inɛ mɔ iyi wa cã gãgãi igũ, bii kù waa cãa dee dee, yooi á ce sɔɔlui igũ. ⁹ Bɛɛbɛ mɔi, bii kù jɛ ì waa fɔ fee iyi inɛ ña à mà ña, bɛirei aa ce a gbɔ yaaseɛ. Ide nɛjɛ á ñei si fufu. ¹⁰ Fee dimi ikã ikã nkɔɔi í wa si andunya, nɔ kãmaɛ kù kua yaase. ¹¹ Do nɛju fei, bii n kù wa n gbɔ fee iyi à waa bam ku fɔ, inɛ iyi wa fɔɔu, dimi mmui í jɛ bi tom, nɔ amu mɔ ñ jɛ dimi mmu bi lafɛɛ. ¹² Bɛɛbɛ mɔi inɛ mɔ, si na iyi í jò ì waa de amuai Hundei Ilaaɔ ña, á sɛa i hanya i dɛdɛ amua ña iyi á jò naanɛ ku dasii inɛi igbɛi Jesu ña ku bɔ waju.

¹³ Na nɛju, á sɛa inɛ iyi wa fɔ ide do fee iyi a kù waa gbɔ ku tɔɔ Ilaaɔ amua iyi á tuseò ideu. ¹⁴ Bii ñ wa n ce kutɔɔ do fee iyi n kù wa n gbɔ, hundem nii wa ce kutɔɔ, amma lasabum kù waa ce nkãma. ¹⁵ To, nɛi, bɛirei an ce. An ce kutɔɔ do hundem do lasabum ajɔ. An kɔ iri do hundem do lasabum ajɔ. ¹⁶ Bii do hunde nɛju akãi ì waa saabu Ilaaɔ ña, bɛirei inɛ ña iyi à gbe aa ce a ni Ami si kutɔɔɛ. Kaa ce, domi a kù mà iyi ì waa fɔ ña. ¹⁷ Baa bii kutɔɔɛ í sɛa, kaa mua lafɛɛ ña gbugbã.

¹⁸ Ñ wa n saabu Ilaaɔ si na iyi í jò ñ ya n fɔ fee ña iyi inɛ ña a kù waa gbɔ ñ re inɛ fei. ¹⁹ Amma si igbɛi inɛi Jesu ña ñ gbasi n fɔ ide icu miu do yaase n kɔa inɛ ña si cio do iyi an fɔ ide icu dubu mɛɛwa do fee iyi inɛ ña a kù waa gbɔ.

²⁰ Inɛ inɛm ña, i maà ya wũa ide bei ama keeke ña ma ña. Bii í jɛ idei laalɔ ku cei, í sɛa i yɛ bei ama keeke ña iyi a kù mà laalɔ ku ce, amma si kpãai ide ku wũa i jò i yɛ bei inɛ ngbo ña. ²¹ Si tiai woodai Ilaaɔ à kɔɔ à ni,

Lafɛɛ í ni, an jò isɛ mmu ña

a ba inε n̄au ihē ide ku fɔ do fee mmu *.

Amma do n̄ju fei, a kaa gbɔ idem.

²² Amuai ide ku fɔ do fee iyi inε n̄a a kù waa gbɔ, nyindai í jε bi hai dasi Jesu naanε n̄a, kù jε bi woo dasi naanε n̄a. Amma amuai idei Ilaaḏ ku waazo n̄juí í jε nyinda bi woo dasi Jesu naanε n̄a, kù jε bi hai dasi naanε n̄a.

²³ Na n̄ju, bii inεi igbei Jesu n̄a fei à tɔtɔ, nɔ inε fei ku lɔsi ku fɔ fee iyi inε n̄a a kù waa gbɔ, bii inε titḥ n̄a walakɔ hai dasi Jesu naanε n̄a à lɔ wa, a kaa ni ì waa sūmu n̄ai? ²⁴ Amma bii inε fei wa waazo idei Ilaaḏ, bii hai dasi naanε gɔ í lɔ wa walakɔ inε titḥ gɔ, ideu á tosi idɔε nɔ ide iyi inε n̄a à waa fɔu ku jò ku mà dulum dεε. ²⁵ Nɔ lasabuε á fita gbugbã, nɔ ku gule ku tɔo Ilaaḏ ku ni, ntɔi, Ilaaḏ í wa si anini n̄jε.

Yaase jiida si kutɔtɔ

²⁶ Na n̄ju, inε inεm n̄a, beirei aa ka ce. Bii ì waa tɔtɔ n̄a inε gɔ n̄jε n̄a aa nε iri ku kḥ, inε gɔ n̄a mɔ cio ku kɔsi, inε gɔ n̄a mɔ idei Ilaaḏ ku waazo, inε gɔ n̄a mɔ ide ku fɔ do fee iyi a kù waa gbɔ, inε gɔ n̄a mɔ yaasei fee n̄au ku tuse. Í s̄ia i maa ce fei ndεε n̄a ku ba ku mua inεi igbei Jesu n̄a gbugbã. ²⁷ Bii inε gɔ n̄a à waa fɔ ide do fee iyi a kù waa gbɔ, kù s̄ia a re amanε minji wala mεeta nɔ á s̄ia a fɔ ide akã akã, nɔ inε gɔ mɔ ku maa tuseε ideu. ²⁸ Amma bii inε gɔ kù wa be iyi á yɔkɔ ku tuse ideu, i jò ku coko si kutɔtɔu, nɔ ku jε Ilaaḏi wa baa ide ku fɔ. ²⁹ Inε n̄a iyi à waa ce walii, í s̄ia ku jε amanε minji wala mεeta ku fɔ ide nɔ inε

* **14:21** an jò ise mmu n̄a a ba inε n̄au ihē ide ku fɔ do fee mmu Ilaaḏ wa fɔ idei ijuukpã iyi inεi Izireli n̄au à ye si waati iyi ise mmu n̄a à na à jε n̄a igũ. Ise mmu n̄au à mu n̄a à nɔd ilε mmu, amma do n̄ju fei lasabu n̄ja kù lɔsi ide iyi Ilaaḏ wa sḥ n̄au.

ḡa iyi à gbe a wuse ideu a cò. ³⁰ Bii Ilaaḡ í nyisi ine gò ngògò si kutòtòu, i jò ine iyi í tako wa fò ideu ku coko. ³¹ Inḡ fei aa yòkò i ce walii akā akā ku ba ine fei ku ba ikò nò i ba gbugbā ḡa. ³² Í sīa walii ḡa a kāmia amua nḡa. ³³ Ntò ntò, Ilaaḡ kù bi ka maa ce kuwεε nwa beεteke, í bi ka cooi si laakai ku sū.

Si bei ine ḡa à ya ce si igbei woo dasi Jesu naane ḡa fei, ³⁴ í sīa inaabo ḡa a ya coko bi kutòtò. Kù sīa a fò ide, amma a sū iri ilε si bei wooda wa fò. ³⁵ Bii à bi a mà ngògò a ya bee məkò nḡa ḡa kpasē, domi kù je dee dee inaabo ku maa fò ide bi kutòtò.

³⁶ Hai bi tu ḡei idei Ilaaḡ í sinti? Ma inḡ akāi ì gbaa ḡa. ³⁷ Bii ine gò í tamaa nḡu í je walii, walakò wa tamaa nḡu í ba amuai Hundei Ilaaḡ, í sīa ku jesi iyi ide iyi ñ jò nḡeu woodai Lafēi. ³⁸ Inε iyi kù jesi beεbe a kaa gba lafēε †.

³⁹ Na nḡu, inḡ inem ḡa, i dedε amuai walii, amma i maà ti i ganji woo fò ide do fee iyi a ci ya fò si andunya. ⁴⁰ Amma i ce fei ndεε dee dee do yaase jiiḡa ḡa.

15

Kujti Kirisi hai si bale

¹ Inḡ inem ḡa, ñ wa n ye ḡe gigii laabaau jiidau iyi ñ sō ḡe wo nò ì gba ḡa, ì nò ì waa leeki si ḡa. ² Bii ì nò ì muu dim dim ḡa si bei ñ sisi nḡeu, nḡui í je faaba nḡe. Amma bii i kù muu dim dim ḡa, inya ngbei ì dasi naane ḡa.

---

† **14:38** a kaa gba lafēε A kù mà yaaseε sāa sāa. Á yòkò ku je Pòlu í ni inei igbei Ilaaḡ ḡa a maà gba lafēε, wala Ilaaḡ kaa gba lafēε.

³ Ide iyi í nè amboe í re n̄ui n̄ sisi n̄je b̄e si bei à daam si aw̄. Ideu wee. Kirisi í ku na irii dulum du wa si bei kuk̄oi idei Ilaā wa f̄. ⁴ À suu n̄o í j̄i hai si bale si aj̄o m̄etasia si bei kuk̄oi idei Ilaā wa f̄. ⁵ Í tuse arae bi Sefaa iyi í je Pīe, si anyii n̄ju bi m̄ac̄o maateeje ηau. ⁶ Si anyii n̄ju, í bei í koo í tuse arae bi m̄ac̄e ηa iyi à re baa aman̄e c̄īo miuu. Nkp̄o n̄ja í w̄e baa n̄sei, amma in̄e ḡo ηa à ku. ⁷ N̄o í koo í tuse arae má bi Zaaki, si anyie í bei í koo í tuse arae bi woo b̄e ηau fei.

⁸ Si anyii aηa fei í bei í tuse arae bi tom, amu iyi n̄ ye bei in̄e iyi cukpai kubíe k̄u k̄̄ à bei à búu. ⁹ Nt̄o nt̄o, amui n̄ je keekei woo b̄e ηau. N k̄u to a kpem woo b̄e, domi n̄ kp̄a in̄ei igbei Ilaā ηa iju. ¹⁰ Amma mii iyi n̄ je n̄nyi, na did̄oi Ilaāoi, n̄o did̄o iyi í ceem n̄ou k̄u ce nfe. N̄ ce kookaai n̄ re baa woo b̄e ηau fei, amma k̄u je amu takam nii n̄ coo, did̄oi Ilaāo iyi í wa sim nii í coo. ¹¹ Na n̄ju, ide ak̄ui awa fei à waa waaZO b̄e, n̄ju m̄oi ì n̄o ì dasi naane ηa b̄e.

Kuj̄i nwa hai si bale

¹² N̄sei à waa waaZO iyi Kirisi í ku n̄o í j̄i hai si bale má. N̄o beirei í ce in̄e ḡo n̄je ηa à ya ni iku ηa a kaa j̄i ma. ¹³ Bii iku ηa a kaa j̄i hai si bale, deb̄ei Kirisi m̄o k̄u j̄i. ¹⁴ N̄o bii Kirisi k̄u j̄i, waaZO nwa ngbei, n̄o naane ku dasi n̄je m̄o ngbei. ¹⁵ Bii í je nt̄oi iku ηa a kaa j̄i hai si bale, deb̄ei Ilaāo k̄u j̄i Kirisi wo. Deb̄ei, sēeda iboi à waa jea Ilaāo si waati iyi à ni í j̄i Kirisi hai si bale. ¹⁶ Nt̄o nt̄o, bii iku ηa a kaa j̄i, Kirisi m̄o k̄u j̄i wo. ¹⁷ N̄o bii í je Kirisi k̄u j̄i hai si bale wo, ì k̄o ì wa si dulum du ηei, n̄o naane ku dasi n̄je ngbei. ¹⁸ N̄o in̄e ηa m̄o iyi à dasi Kirisi naane à bei à ku, à ce nfei.

19 Bii na kuwεεu ihē nηu akāi à dasi Kirisi naane, à je ilu araare ηa í re baa ine fei.

20 Amma ntō ntō Kirisi í jī hai si bale, nō í je ine sinte si inōi ine ηa iyi aa na a jī. 21 Ine fei ì mà ηa iyi iku í naai hai bi ine akā. Bεεβε mōi kujīi iku ηa í naa hai bi ine akā. 22 Ntō ntō, si bei ara akā nwa do Adamu í jò awa fei aa ka na ka ku, bεεβε mōi anu akā nwa iyi à ce do Kirisi á jò awa fei ka na ka jī hai si bale, 23 amma ine fei do waatiēi. Sinte Kirisii, si anyii nηu ine ηa iyi à je titεε si waati iyi á nyi wa. 24-25 Si anyiē iri ku kpai andunya á to wa, nō kù ne bei á ce iyi Kirisi kù je bomma hee koo ceò mbεεε ηau fei bi ku lesi isεε. Si anyiē nō ku so bommau ku daa Ilaaō Baaba si awō. Ntō ntō, Kirisi á kpa irii ilu yiiko ηa do ilu gbugbā ηa do ine ngbo ηau fei. 26 Mbεei ankāanyi iyi Kirisi á kpa nηui í je iku. 27 Si tiai idei Ilaaō à kōō à ni, Ilaaō í daa mii fei si awō. Amma baa bii kukōu í ni bεεβε, kù je do Ilaaō takae iyi í jò mii fei wa sūaa iri ilēui wa fāa. 28 Nō waati iyi á daa Kirisi mii fei si awō, nηu iyi wa je Amau, á so arae ku daa Ilaaō si awō, ku ba Ilaaō ku wa si antai mii fei.

29 Ntōi, Kirisi í jī hai si bale. Bii kù je bεεβε, ine ηa iyi à ce inyi ku dasi si agbei iku ηa, aranfāani yoomai à waa ba. Bii í je ntōi iku ηa a kaa jī, na mii í ce ine ηa à ce inyi ku dasi si agbe nηa. 30 Awa taka nwa, na mii í ce à ya kaa maa wa si kpāai mbirisi waati kāmā fei. 31 Ine inem ηa, ajō fei si anui ikui ñ ya n maa n wa. Nō ntō ntō bεεbei, si bei ì mà ηa ntō ntō iyi ñ wa n tōō fufu na saabu nηe si Lafēε nwa Jesu Kirisi. 32 Ine ηa iyi a kōsim Efεεzu be a yei bei inai sako ηa iyi awaò ηa à waa jabu. Aranfāani yoomai ñ ne bii í je ñ wa n jabui na didōi andunyau ihē nηu

akã. Bii í jε iku ηa a kaa jĩ, “ka jε nɔ ka mɔ domi ala aa ka ku”.

³³ I maà ya jò a dĩ iju nηε. Kpaasi laalɔ, nηui í ya bejε ide jiidaε iyi ì waa ce. ³⁴ I jò laakai jiida nηε ku nyi wa si bei á s̄la, nɔ i jò kookoosui dulum. Gɔgɔ nηε ηa a kù mà Ilaaã do ntɔ. Ñ wa n fɔ iyi ihēi ku ba anyɔ ku mu ηε.

Ara titõ iyi aa ka jìò hai si bale

³⁵ Ñ mà inε gɔ ηa aa bee a ni, beirei iku ηa aa ce a jĩ. Dimii ara mii aa nε. ³⁶ Amma an je nηa n ni i kù nε bisi ηa. I kù mà ηa iyi bii ì gbē ngboi mii gɔ kaa fita bii kù jε í ku. ³⁷ Mii iyi amanε wa gbē fei dimii ngɔgɔ í ya jε, bei ijui iya, walakɔ ngɔgɔ. Kù jε kpokpoo takaei aa tu wa i naa i lɔ. ³⁸ Nɔ Ilaaã í na dimi ηau fei ara ikã ikã si bei í bi, í na ngboi mii fei araε ikã ikã.

³⁹ Mii ηa iyi à waa mi fei, inηai ara nηa kù jε dimi akã. Ti amanε ηa ikã, ti mεεmu ηa ikã, ti yei ηa ikã, ti cēε ηa mɔ ikã.

⁴⁰ Arai lele í wεεi, ti andunya mɔ í wεεi. Arai lele í nε kus̄laei, nɔ ti andunya mɔ í nε tεei. ⁴¹ Nunu í nε kus̄laei, nɔ cukpa mɔ í nε tεei do andaiya ηa. Nɔ baa si inɔi andaiya ηau à reò nje do kus̄la.

⁴² Bεεβε mɔi á ye si waati iyi Ilaaã á jĩ iku ηa. Ara iyi à siu, ara iyi á bejei, amma bii à jũu kaa beje má. ⁴³ Bii à suu ci ya nε bεεεε, amma bii à jũu ilu jirima nlai. Bii à suu, hai nε gbugbãi, amma bii à jũu á nε gbugbã. ⁴⁴ Bii à suu, arai ilei, amma bii à jũu ti lelei á jε. Ntɔ ntɔ, arai ile í wεε, nɔ bεεβε mɔi arai lele mɔ í wεε. ⁴⁵ Bεεβε mɔi à kɔɔ à ni, waati iyi à taka Adamu sinte à daa si kuwεε, amma Kirisi iyi à ya kpe Adamui ankãanyiu, nηui í jε hunde nɔ nηui í ya

daa inɛ ɲa si kuwɛɛ. ⁴⁶ Kù jɛ arai lelei í tako í naa, arai ilɛui, ti leleu í bei í naa. ⁴⁷ Adamu sinteu, í naai hai si ilɛ nɔ́ í jɛ ti ilɛ. Nɔ́ Adamu minjisiau í naa hai lelei Aɔ́. ⁴⁸ Inɛ ɲa iyi à jɛ ti ilɛu ihɛ fei à yɛi bei inɛ sinte iyi à taka hai ilɛ. Nɔ́ inɛ ɲa iyi à jɛ ti lelei Aɔ́ à yɛi bei inɛ iyi í naa hai lelei Aɔ́. ⁴⁹ Nɔ́ si bei à jɔ́ inɛi ilɛu, bɛɛbɛ mɔ́i aa ka jɔ́ inɛi leleu.

⁵⁰ Inɛ inɛm ɲa, iyi ihɛi n̄ wa n fɔ́, arai ilɛ kaa yɔ́kɔ ku ba ikpɛɛ si bommai Ilaaɔ́. Nɲu iyi í jɛ ti iku kaa yɔ́kɔ ku ba kuwɛɛ hai tã.

⁵¹ Idei asii wee iyi n̄ wa n sɔ́ ɲɛ. Awa fei si aa ka ku, amma Ilaaɔ́ á kpaasi awa fei ⁵² gbakã, si iju kamɛɛ akã, waati iyi kãakãakɛi ankãanyi á kpata. Waati iyi kãakãakɛi ankãanyiu á kpata Ilaaɔ́ á jɛ iku ɲa nɔ́ a kaa ku má, nɔ́ ku kpaasi awa mɔ́. ⁵³ Ntɔ́ ntɔ́, ara iyi á bejɛu kù nɛ bei á ce iyi kù kpaasi iyi ci ya bejɛ. Nɲu iyi í jɛ ti iku, kù nɛ bei á ce iyi kù kpaasi iyi ci ya ku. ⁵⁴ Nɔ́ waati iyi ara ku bejɛu á kpaasi iyi kaa bejɛ, nɔ́ ti iku mɔ́ ku kpaasi iyi kaa ku, waati bɛɛbei ide iyi à kɔ́u á ce, iyi í ni,

Ilaaɔ́ í kãmia iku mam mam.

⁵⁵ Iku kaa kãmia inɛ ɲa má.

Iku kaa nɛ gbugbã si inɛ ɲa má.

⁵⁶ Iku kaa wɛɛ wo bii kù jɛ na dulum, nɔ́ dulum mɔ́ kaa nɛ gbugbã wo bii kù jɛ na wooda. ⁵⁷ Amma ka saabu Ilaaɔ́, nɲu iyi wa mu nwa gbugbã à waa kãmiaò dulum na anu akã nwa iyi à ce do Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi. ⁵⁸ Na nɲu, inɛ baakɔ́m ɲa, i leekɛi dim dim i maà tɛkɛɛ ɲa. I ce kookaai si icɛi Lafɛɛ do ajɔ́ fei si na iyi í jɔ́ ì mà ɲa icɛ iyi ì waa cea Lafɛɛ kaa ce nfe ɲa.

16

Fia ku tɔtɔ na woo dasi Jesu naane ɲa

¹ Nsei, ka fɔ ideɪ fia iyi à waa tɔtɔ na woo dasi Jesu naane ɲa iyi à wa Zeruzalemu. Í s̄ia inɛ mɔ i ce bei n̄ s̄o inɛi igbei Jesu ɲa iyi à wa ilei Galati. ² Si aɲɔ ama azuma fei í s̄ia inɛ fei ku nya fiaɛ ikã, zaka bei á yɔkɔ, si bei Ilaaã í muaa, ku ba i maà ti i degbe hee waati iyi n̄ to wa i bei i maa tɔtɔ fiaɲu ɲa. ³ Bii n̄ naa, an be inɛ ɲa iyi ì cica ɲau Zeruzalemu do amua nɲɛ do tia iyi á sisi nɲa yaaseɛ. ⁴ Bii í nɔ í je í s̄ia amu takam n koo mɔi, awɔɔ ɲa aa ka koo aɲɔ.

Mii ɲa iyi Pɔlu wa bi ku ce

⁵ Bii í k̄ɔsi an bɔ ilei Masedɔni nɔ hai be an naa bi tu ɲɛ. ⁶ An ce baa aɲɔ minji bi tu ɲɛ, bii i kù laakai mɔm, bei an je kpaa. Si anyii nɲu, nɔ i sobim do bii n̄ nɛ ku bɔ ɲa. ⁷ Bɛɛbei n kù bi n ye ɲɛ do saasa, amma bii Laf̄ɛɛ í bi an kpɛ bi tu ɲɛ be.

⁸ Amma hee aɲɔi Pantekotu koo toð wa an maa n wa Efɛɛzu ih̄ɛ titã ⁹ domi Ilaaã í c̄im kpãa nla nla n ceð ice ih̄ɛ iyi á nɛ aranfãani, baa bii mbɛɛ ɲa à kpɔ.

¹⁰ Bii Timɔtee í to wa bi tu ɲɛ, i gbaa do yaase bei á nɛð ara ku fũ si anini nɲɛ, domi nɲu mɔ icei Laf̄ɛɛi wa ce bei n̄ wa n ceu. ¹¹ Na nɲu, i maà jð inɛ gɔ ku dondaɛ ɲa, amma i sobie si isɛɛnɛɛ iyi á ce ku baað wa ku ba ku to wa bi tom do laakai ku sũ, domi n̄ wa n cɔ kpãaɛ nɲu do kpaasi ɲa iyi à waa suu wa.

¹² Amma iyi í je ideɪ kpaasi nwa Apolo, tuuba nkpɔ nkpɔi n̄ ya n maa n s̄ɔ n ni koo cɔ ɲɛ do kpaasi nwa gɔ ɲa aɲɔ, amma si nsei titã kù waa bi ku naa kpata kpata. Bii í ba fayaa á naa.

Ideɪ ankãanyi ɲa

¹³ I ce laakaii ara nɛ, i leeki si naane ku dasi dim dim ɛa. I ce wɔko ku ba i ba gbugbã ɛa. ¹⁴ Iyi ì waa ce fei, i coo do kubi ɛa.

¹⁵ Ì mà ɛa iyi Setefani do inei kpasẽ ɛai à je woo dasi Jesu naane sinte si ilei Geresi à nɔ à na ara ɛa à sobiò woo dasi Jesu naane ɛa. Ine inem ɛa, n wa n tɔɔ ɛei, ¹⁶ amanɛ dimi beɛbe ɛa do ine ɛa iyi à waa ba ɛa iceu ku ce do himma fei, i ya jirima ɛa ɛa.

¹⁷ N nɛ inɔ didɔ do kunaa Setefani, do Fɔɔtunatu do Akaiku, domi si bei i kù wa ihɛ ɛa aɛai à ce mii iyi ì nɛ ku ce ɛa. ¹⁸ Ine ɛau à tũ inɔm bei à ya tũ tu ɛe mɔ. Í sãa i saabu ine dimi beɛbe ɛa.

¹⁹ Igbɛi inei Jesu ɛa iyi à wa ilei Azii à waa ce ɛe fɔɔ. Akilasi do Piisila do inei igbɛi Jesu ɛa iyi à ya tɔtɔ kpasẽ ɛa, à waa ce ɛe fɔɔ jiida jiida do irii Lafɛɛ.

²⁰ Kpaasi woo dasi Jesu naane ɛa fei à waa ce ɛe fɔɔ. Ine mɔ i ce nje fɔɔ ɛa do kubi.

²¹ Amu Pɔlu, amui n kɔ nɛ fɔɔ ihɛ wa do awɔm.

²² Ine iyi kù nɛ kubii Lafɛɛ fei, ikpe ku muu.

Lafɛɛ Jesu ku nyi wa.

²³ Didɔi Lafɛɛ Jesu ku wɛɛ do inɛ.

²⁴ Kubim í wɛɛ do inɛ fei na anu akã nwa do Jesu Kirisi. Ami.

Akabuu Titõi Idei Ilaa **Monkole New Testament**

copyright © 2006 SIM International

Language: Monkole (Mokole)

Translation by: SIM International

Monkole, Akabuu Titõi Idei Ilaa

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2006.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

596bf1bc-1348-53da-8787-98c1d2a18282